

О. В. Булкот,

к. е. н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6311-1459>

Є. І. Демиденко,

магістр економіки, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-6250-7431>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.15.165

КОМПЛЕКСНИЙ АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ТНК

O. Bulkot,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of International Economics, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Y. Demydenko,

Master of Economics, Taras Shevchenko National University of Kyiv

COMPREHENSIVE APPROACH TO THE FORMING AND EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF TNC'S INTERNATIONAL INVESTMENT STRATEGY

Статтю присвячено опису комплексного підходу до алгоритму формування та оцінювання ефективності інвестиційних стратегій ТНК. Авторами досліджено особливості міжнародної інвестиційної діяльності транснаціональних корпорацій. Охарактеризовано процес розроблення міжнародної інвестиційної стратегії ТНК та узагальнено ключові інвестиційні стратегії ТНК, зокрема стратегії реального (прямого) інвестування та стратегії фінансового (портфельного) інвестування. Визначено основні складові інвестиційних можливостей ТНК, до яких належать маркетингові, фінансові, трудові, інформаційні, організаційні аспекти. Зазначено ключові фактори, необхідні для успішної реалізації інвестиційної діяльності ТНК в країні-реципієнті, зокрема: стабільна політична та економічна ситуація в країні, сприятливий інвестиційний клімат, розвинена інфраструктура, ринок праці, податкова політика, доступ до ринків товарів, послуг та сировини, регуляторна політика держави, соціально-економічний розвиток країни, інституційна якість, інноваційний потенціал, партнерство та співпраця із міжнародними інституціями. Узагальнено методи оцінювання ефективності процесу міжнародного інвестування ТНК, зокрема виокремлені індикатори оцінки ефективності міжнародного інвестування ТНК, які згруповані за п'ятьма блоками оцінювання (фінансовий, економічний, соціальний, екологічний правовий). Представлена деталізована характеристика індикаторів за кожним блоком.

The article studies the peculiarities of international investment activity of transnational corporations. The purpose of the article is to describe a comprehensive algorithm for forming and evaluating the effectiveness of the international investment strategy of TNCs. The article uses the following methods: logical method, method of generalisation, dialectical method of cognition, method of comparison, method of analysis and synthesis, method of systematisation, method of grouping,

graphical method, structural and functional method. The positive and negative impact of the international investment activity of TNCs on the economy of the host country is determined. The process of developing an international investment strategy of TNCs is analysed. The main investment strategies of TNCs are considered, in particular, the strategy of real (direct) investment and the strategy of financial (portfolio) investment. The main components of the investment opportunities of TNCs (marketing, financial, labour, information, organisational) are determined. The main factors necessary for the successful implementation of TNC investment activities in the recipient country (stable political and economic situation, favourable investment climate, developed infrastructure, labour market, tax policy, market access, regulatory policy of the State, socio-economic development, quality of institutions, innovative potential, partnership and cooperation) are outlined. In order to analyse the process of forming an international investment strategy of a multinational company, the article proposes a sequence of stages of development and implementation of an international investment strategy based on an integrated approach to managing the investment activities of a multinational company in an unstable external environment. The methods for assessing the effectiveness of international investments are considered. It is proposed to evaluate the effectiveness of the international investment strategy of the TNCs using special metrics with five groups of indicators, namely: financial, economic, social, ecological and legal that are based on effective corporate government.

Ключові слова: ТНК, інвестиційна стратегія, міжнародна інвестиційна діяльність, ефективність, індикатор.

Key words: TNCs, investment strategy, international investing, efficiency, indicator.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сьогодні основними суб'єктами глобалізаційних процесів, які здійснюють ключовий вплив на розвиток міжнародної економіки, є великі транснаціональні корпорації, що виступають важливим сполучним елементом як між світовою та національними економіками, так і між різними сегментами регіональних ринків. У ХХІ ст. ТНК змогли посісти важливе місце в економіці більшості країн світу. Так, на ТНК припадає більше 50% обсягів світового виробництва товарів та послуг, близько 75% угод світової торгівлі та потоків міжнародної міграції капіталу та понад 80% угод із міжнародного обміну технологіями [6, с. 67]. Тому сьогодні ТНК фактично вирішують основні питання щодо нового економічного поділу світу, утворюючи найбільший осередок іноземних інвесторів та носіїв новітніх технологій у виробничій й невиробничій сферах. Зважаючи на це, інвестиційна діяльність ТНК є важливим засобом забезпечення структурних зрушень в глобальній економіці та в економіці приймаючих країн, яка при цьому забезпечує розвиток науково-технічного прогресу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню особливостей міжнародної інвестиційної діяльності ТНК присвячені праці багатьох зару-

біжних та вітчизняних науковців. Зокрема, С. В. Бестужева, Н. І. Демчук, В. О. Козуб, В. В. Кухарик, Е. М. Лимонова досліджували особливості формування та реалізації міжнародної інвестиційної стратегії. Н. Е. Дєєва та В. В. Делейчук розглядали особливості залучення інвестицій в умовах розвитку цифрової економіки. Л. В. Руденко-Сударєва та Ю. А. Шевченко досліджували ефективність міжнародного інвестування ТНК. Праці О. В. Булкот присвячені класифікації міжнародних інвестиційних стратегій ТНК та опису алгоритмів формування міжнародних інвестиційних стратегій ТНК.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є формування комплексного алгоритму розроблення та оцінювання ефективності міжнародної інвестиційної стратегії ТНК.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інвестиційна діяльність у глобальному масштабі позитивно впливає на стимулювання процесів конкуренції і реструктуризації як окремих компаній, так і певних галузей, акцентуючи увагу на важливості пошуку нових ефективних технологічних рішень, за допомогою яких можна суттєво скоротити фінансові, трудові та матеріальні витрати. Сучасна трансформація міжнародної економіки в проекції інвестиційної концепції обумовлює посилення ролі ТНК в інвестиційному забезпеченні, де

Рис. 1. Складові інвестиційних можливостей ТНК

Джерело: складено авторами на основі [6].

особливе місце посідають міжнародні інвестиційні ресурси. Зміна економічних та фінансових умов призвели до того, що транснаціональні корпорації були змушені переосмислити свої інвестиційні стратегії. Відбувається переосмислення політики на рівні компаній відбувається переосмислення інвестиційної політики на рівні компаній незалежно від розміру, структури чи об'єкта діяльності [9, с. 66].

Міжнародна інвестиційна діяльність ТНК може чинити як позитивний, так і негативний вплив на економіку приймаючої країни. До позитивних чинників слід віднести те, що інвестиційна діяльність ТНК сприяє оптимальному розподілу інвестиційних ресурсів та збалансованому розміщенню виробництва, активнішому поширенню нових технологій та товарів. Крім того, інвестиційна діяльність ТНК сприяє розширенню міжнародної співпраці та посиленню конкуренції, тим самим підтримуючи конкурентні позиції місцевих монополій [6, с. 33]. Негативним в інвестиційній діяльності ТНК є захоплення ними найбільш перспективних та розвинутих сегментів промислового виробництва і науково-дослідних структур приймаючої країни; нав'язування місцевим компаніям не самих перспективних напрямів у системі розподілу праці в межах ТНК; ризик масового відтоку інвестицій ТНК з економіки приймаючої країни, що може спричинити закриття місцевих компаній і виникнення негативних явищ в економіці; використання прибутку закордонної філії ТНК на фінансування інвестиційної діяльності материнської компанії.

Загострення у світовій економіці конкуренції стимулює пошук ТНК нових ринків, створення нових технологій та інвестиційних ресурсів для залучення в інноваційні проекти. Врахування впливу зовнішнього середовища, сучасних загроз та викликів міжнародної еко-

номіки дозволяє оцінити перспективи, можливості розвитку бізнесу ТНК, стабільність, прибутковість, ефективність використання сучасних технологій. ТНК під час стратегічного планування використовуються різноманітні варіанти інвестиційних стратегій. Під час вибору базової інвестиційної стратегії ТНК враховує макроекономічні фактори, а також власні можливості, які визначаються економічним циклом її функціонування. Умови проникнення на новий ринок, номенклатура продукції, конкурентоспроможність компанії, її фінансові, збутові, технологічні, кадрові можливості все це визначає вибір базової інвестиційної стратегії ТНК.

Процес розроблення міжнародної інвестиційної стратегії ТНК є однією з найважливіших складових частин її загальної стратегії, який складається із певного алгоритму, результатом якого повинно стати забезпечення досягнення запланованих економічних результатів. ТНК, виходячи на міжнародний ринок інвестицій, реалізують інвестиційну діяльність у рамках загальної структури материнської компанії, при цьому її філії спеціалізуються на тих інвестиційних моделях, які є найбільш конкурентоспроможними, при цьому сьогодні активно відбувається процес інтернаціоналізації інвестиційної діяльності за допомогою створення міжнародних стратегічних альянсів.

Серед основних інвестиційних стратегій ТНК слід виділити такі:

1. стратегії реального (прямого) інвестування (Greenfield-інвестиції, Brownfield-інвестиції, вертикальні та горизонтальні інвестиції, злиття та поглинання, спільне підприємництво, реінвестиції);

2. стратегії фінансового (портфельного) інвестування (активні, пасивні, консервативні, агресивні, збалансовані) [2, с. 18—19].

ТНК свої міжнародні інвестиційні стратегії формують виходячи із власної загальної стратегії розвитку, національного законодавства, стану виробничих фондів, експортного потенціалу, наявності попиту, політичної стабільності у приймаючій країні [13, с. 301—309]. Для визначення доцільності міжнародного інвестування керівництву ТНК потрібно чітко оцінити свої інвестиційні можливості та потреби. Інвестиційні можливості (інвестиційний потенціал) ТНК формується з наступних компонентів (рис. 1).

Основні етапи розробки міжнародної інвестиційної стратегії ТНК включають наступне (рис 2.). На початковому етапі формування міжнародної інвестиційної стратегії ТНК слід встановити загальний період її реалізації. Головною умовою встановлення періоду реалізації інвестиційної стратегії ТНК є прогнозування розвитку інвестиційного ринку та світової і національної економік в цілому.

Сьогодні цей період надто тривалим не може бути, оскільки розвиток світової економіки характеризується підвищеною нестабільністю та непередбачуваністю (в середньому складає 10 років). Так, найбільший горизонт планування інвестиційної стратегії (10—15 років) характерний для інвестиційних фондів і компаній, найменший період планування (3—5 років) застосовувани для ТНК у сфері роздрібної торгівлі, виробництва споживчих товарів, надання послуг населенню. Другим етапом процесу розроблення міжнародної інвестиційної стратегії ТНК є формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності. Слід відмітити, що стратегічні цілі інвестиційної діяльності взаємопов'язані із системою цілей загальної стратегії розвитку ТНК. Вони можуть бути визначені у формі забезпечення приросту рівня прибутковості інвестицій, капіталу, суми доходу від інвестиційної діяльності, зміни пропорцій реального та портфельного інвестування.

Наступний етап розробки міжнародної інвестиційної стратегії ТНК передбачає два напрямки, один з яких охоплює розроблення стратегічних напрямків інвестиційної діяльності компанії, а інший розроблення стратегії формування інвестиційних ресурсів. Даний етап є найбільш складним та відповідальним. Четвертий етап передбачає конкретизацію міжнародної інвестиційної стратегії ТНК за періодами її реалізації. На заключному (п'ятому) етапі здійснюється оцінка результативності і коригування розробленої міжнародної інвестиційної стратегії. Оцінка результативності розробленої інвестиційної стратегії проводиться за системою спеціальних економічних та позаекономічних критеріїв, які використовуються в компанії.

Для успішної реалізації інвестиційної діяльності ТНК в країні-реципієнті повинна бути сукупність певних факторів, на які менеджмент компанії звертає увагу в першу чергу.

Стабільна політична та економічна ситуація. Політична стабільність в приймаючій країні означає відсутність будь-яких серйозних політичних ризиків та потрясінь, змін у національному законодавстві, які можуть негативно впливати на діяльність ТНК. Економічна стабільність означає наявність стабільної економічної політики держави, стабільну національну валюту, низький рівень інфляції.

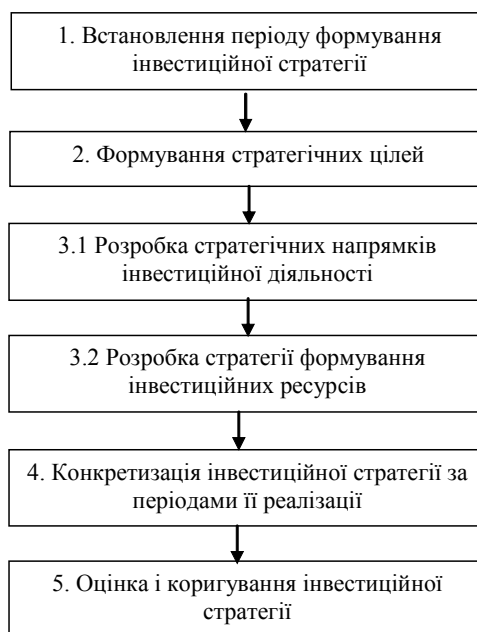

Рис. 2. Етапи формування міжнародної інвестиційної стратегії ТНК

Джерело: складено авторами на основі [1, 13].

Сприятливий інвестиційний клімат. Створення сприятливого інвестиційного клімату в країні включає наявність ефективної системи регулювання підприємницької діяльності, що забезпечить ТНК гарантію прав власності й захист її інтересів, прозорість, легкість укладання контрактів, ефективність судової системи, боротьба з корупцією.

Розвинена інфраструктура. Розвинена і сучасна інфраструктура (транспортна, логістична, комунікаційна, енергетична, соціальна) є одним з основних факторів, який впливає на інвестиційну привабливість країни;

Ринок праці. Важливим фактором для залучення інвестицій в країну є наявність відносно дешевої кваліфікованої робочої сили. Країни з високим рівнем освіти серед населення, наявністю кваліфікованого професійного персоналу сприяють залученню інвестицій у високотехнологічні галузі.

Податкова політика має істотний вплив на рішення ТНК про залучення інвестицій у країну. Прозора податкова система, низькі податкові ставки, податкові стимули для іноземних інвесторів сприяють інвестиційній привабливості країни.

Доступ до ринків. Важливим фактором є географічне розташування країни. Країни та підприємства з близьким доступом до основних ринків, міжнародних торговельних шляхів і транспортних вузлів є більш привабливими для інвесторів [10, с. 70].

Регуляторна політика держави. Стабільна і прозора державна регуляторна політика, що сприяє швидкому отриманню дозволів на ведення бізнесу, захисту прав інвесторів, вирішенню економічних спорів, є важливим чинником для ТНК при прийнятті рішення про інвестування.

Соціально-економічний розвиток, такий як рівень бідності, рівень життя, доступ до послуг освіти, доступ до обслуговування системи охорони здоров'я, теж впли-

Таблиця 1. Індикатори оцінки ефективності міжнародного інвестування ТНК

№	Блок оцінювання	Індекс
1	Фінансовий	Коефіцієнт залучення інвестицій. Рентабельність інвестицій (ROI). Індекс конкурентоспроможності. Індекс фінансової стабільності
2	Економічний	Темп росту економіки. Індекс сталого розвитку. Індекс експортного потенціалу. Зростання обсягів виробництва
3	Соціальний	Індекс створення робочих місць. Темпи скорочення безробіття. Індекс покращення рівня життя. Індекс соціального розвитку
4	Екологічний	Зменшення викидів шкідливих речовин. Збереження біорізноманіття. Зменшення використання природних джерел енергії. Зменшення відходів
5	Правовий	Удосконалення правової системи. Зменшення бюрократії. Спрощення інвестиційних процедур. Забезпечення захисту прав інвесторів

Джерело: побудовано авторами на основі [10]

ває на інвестиційну привабливість країни. Країни з кращими соціально-економічними показниками залучають більше інвестицій, оскільки створюють сприятливі умови для розвитку бізнесу і покращення якості життя населення.

Інституційна якість. Важливе значення для інвестиційної привабливості країни має якість і ефективність її державних інституцій (судова система, регуляторні органи, антикорупційні органи). Адже наявність надійних і прозорих інституцій сприяє зниженню інвестиційних ризиків і підвищенню рівня довіри до бізнес-середовища.

Інноваційний потенціал. Рівень науково-технічного розвитку країни, наявність науково-дослідних центрів, інноваційних підприємств, державна підтримка інноваційних проектів все це сприяє залученню інвестицій у високотехнологічні галузі.

Партнерство та співпраця. Існування налагодженої ефективної системи партнерства між органами влади, бізнесом та громадськістю є необхідною умовою для успішного залучення міжнародних інвестицій. Існування механізму діалогу та обміну інформацією, спільного прийняття рішень забезпечує взаємовигідну реалізацію інвестиційних проектів з урахуванням потреб влади, інвестора та населення [10, с. 70].

Комплексна оцінка ефективності міжнародної інвестиційної діяльності ТНК дозволяє оцінити різні аспекти ефективності, такі як фінансовий, економічний, соціальний, екологічний та правовий. Загалом можна згрупувати основні індикатори, які використовуються для оцінювання ефективності міжнародних інвестицій, у декілька блоків (табл. 1).

Фінансовий блок включає такі фінансові показники, як рентабельність інвестицій, обсяг продажів, бухгалтерський прибуток, чистий прибуток, рентабельність капіталу. Економічний блок охоплює різні економічні показники, такі як зростання ВВП, зростання виробництва, зменшення обсягів угод імпорту, збільшення вартості угод експорту, зростання рівня зайнятості. Соціальний блок включає показники, які характеризують соціальні аспекти, такі як зниження рівня безробіття, по-

кращення інфраструктури, зменшення бідності, покращення доступу до послуг освіти та охорони здоров'я.

Екологічний блок використовує показники, пов'язані з навколишнім середовищем, таких як збереження біорізноманіття, зменшення викидів шкідливих речовин, скорочення обсягів використання природних ресурсів, зменшення кількості відходів. Правовий блок включає індикатори, які відображають правові аспекти інвестиційної діяльності, такі як вдосконалення правової системи, спрощення інвестиційних процедур, забезпечення захисту прав інвесторів, зменшення бюрократичних процедур [10, с. 71].

Кожен з цих блоків оцінки результативності інвестиційної діяльності має своє значення в контексті ефективності міжнародних інвестицій. Так, фінансова оцінка дозволяє оцінити фінансову стійкість і прибутковість інвестиційного проекту. Економічна оцінка дозволяє оцінити внесок інвестиційного проекту в економічний розвиток країни і його вплив на суспільний добробут. Соціальна оцінка дозволяє оцінити вплив інвестиційного проекту на життя населення, їхнє соціальне і економічне становище. Екологічна оцінка дозволяє оцінити вплив інвестиційного проекту на навколишнє середовище і сталий розвиток. Правова оцінка дозволяє оцінити рівень захисту прав інвесторів та визначити, наскільки сприятливим є інвестиційний клімат в країні.

Оцінка ефективності міжнародних інвестицій безпосередньо здійснюється за низкою показників, моделей і методик. Одним із найбільш поширених методів є аналіз дисконтованих грошових потоків, який оцінює теперішню вартість майбутніх грошових потоків, очікуваних від інвестування. Цей метод враховує вартість грошей у часі, тобто майбутні грошові потоки коштують менше, ніж поточні грошові потоки.

Іншим методом є аналіз чистої теперішньої вартості (NPV), який розраховує різницю між теперішньою вартістю грошових надходжень та теперішньою вартістю грошових виплат. Тобто метод чистої теперішньої вартості заснований на зіставленні обсягу інвестиційних ресурсів та загальної суми дисконтованих чистих грошових потоків, що генеруються протягом прогнозова-

ного терміну. Зважаючи на те, що приплив коштів розподілений у часі, то дисконтування відбувається за допомогою коефіцієнта r , який інвестором встановлюється самостійно, виходячи з обсягу щорічного відсотка повернення, який він хоче отримати на капітал, що ним інвестується [4, с. 45].

Також при оцінці ефективності міжнародних інвестицій може використовуватися метод рейтингових оцінок. Цей метод є методом порівняльної оцінки господарської діяльності компаній (у тому числі інвестиційної), в основі якого лежить узагальнена характеристика відносно виокремлених ознак, що дозволяє їх вибудовувати (групувати) у визначеній послідовності за ступенем відповідності цим ознакам. Рейтинг — це поточна й одночасно перспективна комплексна кількісна порівняльна оцінка діяльності підприємства [12, с. 343]. Цей метод набув широкого використання у західних країнах. Наприклад, сьогодні такі популярні рейтинги, як Fortune 500, Global 1000, BusinessWeek 1000, оцінюють інвестиційну привабливість найбільших ТНК світу, виходячи з їх основних показників фінансово-господарської діяльності (обсяг доходу, чистий прибуток, активи, ефективність інвестицій, темпи зростання доходів та прибутків, ринкова вартість компанії).

Також при оцінюванні ефективності міжнародних інвестицій можуть використовуватися експертні методи, коли враховуються основні компоненти і зважуються їхні ваги для отримання інтегрального показника ефективності. Опитування експертів відбувається за певними показниками, наприклад наведеними в табл. 1, із використанням певної шкали ранжування, наприклад, вербально-числової шкали Харрінгтона. Даний метод поєднує вербальний опис із числовими значеннями, що дає змогу кількісно оцінити ступінь важливості певного показника. Шкала Харрінгтона складається з кількох категорій, які характеризують рівень важливості, найчастіше виділяють п'ять категорій (дуже низька, низька, середня, висока, дуже висока) [11, с. 495]. Кожній з цих категорій присвоюється певне числове значення, наприклад, від 0,00 до 1,0, де більше число означає вищу важливість. Експерти оцінюють важливість певних індикаторів, обираючи для кожного з них відповідну категорію за шкалою Харрінгтона. Потім ці числові значення можуть бути використані для розрахунку вагових коефіцієнтів або агрегованих показників у процесі комплексного оцінювання.

Крім того, для оцінки ефективності інвестиційної діяльності можна використовувати матричні методи оцінювання конкурентоспроможності, оскільки, ТНК, формуючи інвестиційну стратегію у країні-реципієнті, можуть побачити, наскільки ефективні інвестиції будуть в певну галузь чи сектор економіки, певний інвестиційний проект із врахуванням наявного конкурентного середовища в умовах існуючої турбулентності на ринку.

Сьогодні найбільшого розповсюдження отримали наступні матричні методи: матриця BCG; матриця GE-McKinsey; матриця Shell / DPM; матриця Hofer / Schendel; матриця ADL / LC [8, с. 9]. Проте недоліками використання матричних методів є неточності оцінки ринку країни-реципієнта через досить високий ступінь спрощення і неможливості оцінити точно масштаби ринку і частку підприємства на ньому. Наприклад, матри-

цею BCG, розробленою Бостонською консалтинговою групою, досліджуються тільки два фактори: відносна частка ринку й темп його росту. Матриця GE-McKinsey вже є більш деталізованою і в своїй структурі має дев'ять показників, що характеризують привабливість ринку у довгостроковому періоді й конкурентну позицію досліджуваної компанії. При побудові матриці GE-McKinsey аналізується досить велика кількість факторів, наприклад, соціальні, фінансово-економічні, культурні, фактори конкуренції. Тобто застосовуються не тільки кількісні характеристики країни-реципієнта під час здійснення капіталовкладень, але й якісні, такі як дотримання концепції сталого розвитку, використання технологій, наявність висококваліфікованого персоналу.

На додаток до цих методів існують також інструменти оцінки соціального та екологічного впливу, які можуть бути використані для оцінки впливу інвестицій на населення, навколишнє середовище. Використання цих інструментів може допомогти інвесторам виявити потенційні негативні наслідки інвестиційних проектів та розробити стратегії їх пом'якшення.

Використання комплексної оцінки ефективності міжнародних інвестицій має певні обмеження. Наприклад, не завжди чітко можна визначити вплив інвестиційного проекту на різні аспекти розвитку країни, а також врахувати усі можливі інвестиційні ризики та невизначеності. Крім того, оцінка ефективності міжнародних інвестицій може залежати від вибору критеріїв і методології, що може призвести до різних результатів.

Одним із важливих аспектів при міжнародному інвестуванні є розуміння ризиків, пов'язаних з цим процесом. На міжнародну інвестиційну діяльність можуть впливати політичні, економічні, фінансові, правові ризики. Політичні ризики включають зміни в державній інвестиційній політиці, політичну нестабільність чи конфлікт у приймаючій країні. Економічні ризики включають коливання валютних курсів, інфляцію. Фінансові ризики можуть включати проблеми з банківською системою, а правові проблеми з правами власності, контрактами, корупцією [5, с. 93]. Оцінка усіх цих ризиків важлива при прийнятті менеджментом ТНК інвестиційних рішень, оскільки вони можуть вплинути на потенційну прибутковість інвестицій.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, слід відмітити, що процес розроблення міжнародної інвестиційної стратегії ТНК є однією з найважливіших складових частин її загальної стратегії, що складається із певного алгоритму, результатом якого повинно стати забезпечення досягнення запланованих економічних результатів. Оцінка міжнародних інвестицій вимагає врахування низки факторів, включаючи фінансові показники, ризики, соціальний та екологічний вплив. Ретельно оцінюючи ці фактори, інвестори можуть приймати обґрунтовані рішення, які не лише генеруватимуть прибуток, але й сприятимуть сталому розвитку та приносять користь місцевій громаді. Перспективи подальших розвідок у даному напрямі полягають у здійсненні дослідження напрямів удосконалення міжнародної інвестиційної діяльності ТНК в умовах

поширення цифровізації глобальної та національних економік.

Література:

1. Бестужева С.В., Козуб В.О. Формування та реалізація міжнародної інвестиційної стратегії підприємства: методичний аспект. Економічний простір. 2020. № 154. С. 16—20.
2. Булкот О.В. Міжнародні інвестиційні стратегії транснаціональних корпорацій. Бізнес Навігатор. 2023. № 4 (53). С. 16—21.
3. Дєєва Н.Е., Делейчук В.В. Механізми залучення інвестицій емітентами в умовах розвитку цифрової економіки. Молодий вчений. 2018. № 3. С. 653—659.
4. Демчук Н. І. Проектування та моделювання інвестиційної діяльності промислових підприємств. Приазовський економічний вісник. 2017. Вип. 1. С. 43—47.
5. Іщенко І. С. Ризики інвестиційних проектів. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки. 2018. № 5. С. 91—98.
6. Кухарик В. В. Сучасні тенденції розвитку міжнародної інвестиційної діяльності ТНК. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2020. 3 (23). С. 32—43.
7. Лимонова Е. М. Інвестиційна діяльність ТНК в Україні: проблеми і перспективи. Економічний вісник. 2013. № 3. С. 67—72.
8. Руденко-Сударєва Л. В., Шевченко Ю.А. Ефективність міжнародного інвестування ТНК у глобальному економічному середовищі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 35. С. 4—11.
9. Ioan-Franc V., Ene S. New Investment Strategies Of Transnational Corporations. Review of General Management. 2012. Vol. 15. Issue 1. pp. 66—84.
10. Iefimova G. V., Pavlova M. D. Effectiveness assessment of international investment in the Ukrainian territorial communities activities. Ekonomy of Ukraine. 2024. № 4 (749). pp.68—86.
11. Harrington E. The desirable function. Industrial Quality Control. 1965. Vol. 21. №. 10. pp. 494—498.
12. Hsu W. H., Mamun A., Rose L. C.. Lead bank quality and adverse rating announcements. Studies in Economics and Finance. 2010. № 4. Vol. 27. pp. 340—357.
13. 30 років Незалежності: здобутки та перспективи розвитку маркетингу в Україні: монографія [Старостіна А.О., Дьоміна О.М., Телєтов О.С., Бочко О.Ю. та ін.]; за заг. ред. А.О. Старостіної. Київ: Інтерсервіс, 2022. 339 с.

References:

1. Bestuzheva, S. V. and Kozub, V. O. (2020), "Formation and implementation of the international investment strategy of the enterprise: methodological aspect", *Ekonomichnyi prostir*, vol. 154, pp. 16—20.
2. Bulkot, O.V. (2023), "International investment strategies of transnational corporations", *Business Navigator*, vol. 4 (53), pp. 16—21.
3. Dieieva, N. E. and Deleichuk, V. V. (2018), "Mechanisms for attracting investment by issuers in the context of the development of the digital economy", *Molodyi vchenyi*, vol. 3 (2), pp. 653—659.

4. Demchuk, N. I. (2017), "Designing and modelling of investment activity of industrial enterprises", *Pryazovskyi ekonomichnyi vestnik*, vol. 1, pp. 43—47.

5. Ishchenko, I. S. (2018), "Risks of investment projects" *Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade, Seria: Ekonomichni nauky*, vol. 5, pp. 91—98.

6. Kukharyk, V.V. (2020), "Modern trends in the development of international investment activity of TNCs", *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, vol. 3 (23), pp. 32—43.

7. Lymonova, E. M (2013), "Investment activity of TNCs in Ukraine: problems and prospects", *Ekonomichnyi visnyk*, vol. 3, pp. 67—72.

8. Rudenko-Sudarieva, L. V. and Shevchenko, Y. A. (2019), "Efficiency of international investment of TNCs in the global economic environment", *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seria: Ekonomika i menedzhment*, vol. 35, pp. 4—11.

9. Ioan-Franc, V. and Ene, S. (2012), "New Investment Strategies Of Transnational Corporations". *Review of General Management, Spiru Haret University, Faculty of Management Brasov*, vol. 15 (1), pp. 66—84.

10. Iefimova, G. V. and Pavlova, M. D. (2024), "Efficiency assessment of international investment in the Ukrainian territorial communities activities", *Ekonomy of Ukraine*, vol. 4 (749), pp. 68—86.

11. Harrington, E. (1965), "The desirable function", *Industrial Quality Control*, vol. 21, pp. 494—498.

12. Hsu, W., Mamun, A. and Rose, L.C. (2010), "Lead bank quality and adverse rating announcements", *Studies in Economics and Finance*, vol. 27, pp. 340—357.

13. Starostina, A.O., Dyomina, O.M., Teletov, O.S., and Bochko, O.Y. (2022), 30 rokiv Nezalezhnosti: zdobutky ta perspektyvy rozvytku marketynhu v Ukraini [30 years of Independence: achievements and prospects of marketing development in Ukraine], *Interservice, Kyiv, Ukraine*.

Стаття надійшла до редакції 23.07.2024 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663